

6 Şubat Depremleri Sonrası Ortaokul Öğrencilerinin Sivil Toplum Kuruluşlarının Dayanışma Faaliyetlerine Yönelik Görüşleri

Adem Yağcı¹, Ufuk Sözcü², Fatih Yazıcı³

Öz

Bu araştırmada 6 Şubat 2023'te Kahramanmaraş merkezli yaşanan depremler sonrası ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin sivil toplum kuruluşları ve yardımlaşma faaliyetlerine yönelik görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu benzeşik örneklem yöntemiyle seçilen, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretime ortaokul kademesinde öğrenim gören 64 7. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak görüşme kullanılmıştır. Görüşmelerde beş adet açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Elde edilen veriler betimsel içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir. Öğrencilerin ifade ettiği görüşler, temalarla ilişkilendirilerek kodlanmış, doğrudan alıntılar yapmak yoluyla betimsel analiz yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda 6 Şubat depremlerindeki yardımlaşmanın katılımcıların sivil toplum kuruluşları ve yardımlaşma faaliyetlerine yönelik farkındalıklarını artırdığı görülmüştür. Depremzedelerin ihtiyaçlarının giderilmesinde ve hayatlarının normalleşmesinde sivil toplum kuruluşları ve yardımlaşma faaliyetlerinin önemli rol üstlendiği, öğrencilerin buna yönelik duygu, düşüncelerinin oluşumunda sivil toplum kuruluşları ve yardımlaşma faaliyetlerinin yanında medya, sosyal medya, çevre ve okul gibi faktörlerin etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sivil Toplum Kuruluşu, Yardımlaşma, 6 Şubat Depremi, 7. Sınıf Öğrencileri

Middle School Students' Opinions on the Solidarity Activities of Civil Society Organizations After the February 6 Earthquakes

Abstract

In this study, conducted after the earthquakes centered in Kahramanmaraş on February 6, 2023, the aim was to examine the opinions of 7th grade students regarding civil society organization and solidarity activities. The method used was the case study model from the qualitative research approach. The study group consisted of 64 7th grade students attending primary education (middle school level) under the Ministry of National Education, selected using convenience sampling. The data collection tool employed was the interview method, using a semi-structured interview form consisting of five open-ended questions. The obtained data were categorized and thematized through descriptive analysis. Students' expressed opinions were coded and subjected to content analysis through direct quotations. The study

¹ Lisansüstü Öğrencisi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tokat

İlgili yazar e-posta/Corresponding author e-mail: ademyagci60@gmail.com ORCID No: 0009-0005-6124-2614

² Doç.Dr, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, Tokat

e-posta / e-mail: usozcu@hotmail.com ORCID No: 0000-0002-6809-4774

³ Prof. Dr, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, Tokat

e-posta / e-mail: fatih.yazici@gop.edu.tr ORCID No: 0000-0003-2121-8538

Bu makaleye atıf yapmak için / To cite this article

Yağcı, A., Sözcü, U., Yazıcı F. (2025). 6 Şubat Depremleri Sonrası Ortaokul Öğrencilerinin Sivil Toplum Kuruluşlarının Dayanışma Faaliyetlerine Yönelik Görüşleri. *Afet ve Risk Dergisi*, 8(1), 372-386.

found that the solidarity in the February 6 earthquakes increased participants' awareness of civil society organization and solidarity activities. It concluded that civil society organization and solidarity activities played a significant role in meeting the needs of earthquake victims and in normalizing their lives. Furthermore, the study identified that factors such as media, social media, environment, and school, alongside civil society organization and solidarity activities, influenced students' emotions, thoughts, and awareness regarding these issues.

Keywords: Civil Society Organization, February 6 Earthquake, Solidarity, 7th Grade Students

1. GİRİŞ

İnsanın yeryüzünde ortaya çıkışından itibaren görülen afetler, farklı şekillerde (deprem, sel, çığ, volkan ve yangın vb.) meydana gelerek, insana ve çevreye karşı yıkıcı etkilere neden olurlar. Afetler, etkilenen topluluğun veya toplumun kendi kaynaklarını kullanarak başa çıkma yeteneğini aşan yaygın insani, maddi, ekonomik veya çevresel kayıp ve etkileri içeren ciddi bir aksama olarak tanımlanabilir (UNISDR, 2009). Çok sayıda insanın hayatının tehlikeye girdiği afet durumlarında, hayati kaynaklara ve güvenliğe ulaşma imkânları da hızla azalır (Brown, Drury, Gonzalez ve Miranda, 2016). AFAD(2021)'e göre afet toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, etkilenen toplumun baş etme kapasitesinin yeterli olmadığı doğa, teknoloji veya insan kaynaklı olaydır. Afet bir olayın kendisi değil, doğurduğu sonuçtur. Afetlerin dünyada en sık görüleni ve sonuçları itibarıyla dünyanın farklı bölgelerinde büyük yıkımlara ve ölümlere sebep olanı şüphesiz depremlerdir. EM-DAT (2024) verilerine göre dünya genelinde en fazla can kaybına neden olan afetin deprem olduğu belirlenmiştir.

Türkiye dünyanın farklı yerlerinde olduğu gibi deprem afetinin sıklıkla yaşandığı bir coğrafyadır. Bizans İmparatorluğu, Osmanlı Devleti ve Türkiye Cumhuriyeti gibi tarihin farklı dönemlerinde yıkıcı etkilere neden olan depremler yaşanmıştır (Ayalon, 2020). Cumhuriyetin ilanından günümüze, 1939 Erzincan depremi, 1999 Marmara depremi ve son olarak 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli 11 ilimizi etkisi altına alan depremler büyük felaketlere sebep olmuştur. Kahramanmaraş depremleri sonucunda 120 bin kilometre karelik alanda 11 il, 124 ilçe, 6 bin 929 köy ve mahallede, ağır yıkımlara neden olan bu depremlerde 53 bin 537 kişi hayatını kaybederken 107 bin 213 kişi de yaralanmıştır (URL-1).

Depremler aynı zamanda ekonomik çöküntülere sebep olmakta ve çeşitli sosyal problemleri de beraberinde getirmektedir. Dünya Bankası, Kahramanmaraş depremlerinin Türkiye'de oluşan hasarın 34,2 milyar dolara mal olduğunu ancak yeniden inşanın maliyetinin en az 100 milyar dolar olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca yaklaşık 680.000 ev yıkılmış ya da içinde yaşanamayacak kadar hasar görmüş ve yüz binlerce kişi çaresizce barınma ihtiyacı içinde kalmıştır (URL-2). Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın (UNDP) deprem sonrası ilk tahminleri, sayısız binanın yıkılmasıyla birlikte Türkiye'de 210 milyon tona kadar molozun temizlenmesi gerekeceği yönünde olmuştur(URL-3).

Depremlere bakışımız, ona hazırlanma şeklimiz, onunla mücadele anlayışımız, deprem sonrasındaki yönetim tarzımız büyük oranda içinde yaşadığımız toplum, kültür ve siyasi yönetim anlayışımız tarafından belirlenmektedir (Erdoğan, 2023). Hem dünyada hem de ülkemizde bu büyük çaplı doğal afetlerde, resmi ve uluslararası kuruluşların yetersiz kaldığı durumlar yaşanmaktadır. İşte burada afetlerle mücadelede toplumun dayanışma ve yardımlaşma becerisi önem kazanmaktadır. Toplumlar bu büyük afetler ve beraberinde getirdiği yıkımı ortadan kaldırmak, insanları normal hayata döndürmek için toplumsal yardımlaşma ve dayanışma pratiklerini devreye alır (Aydemir, 2021).

Dayanışma, bir tür topluluk içindeki karşılıklı yükümlülükleri ve yetkileri içeren ilişkiyel bir kavramdır (Torbjörnsson, ve Molin, 2014). Genel itibariyle başkalarıyla ortak bir amaç veya paylaşılan kimlik tarafından oluşturulan belirli bir normatif bağa dayalı olarak birbirinin yanında durma şeklinde kendisini gösteren özel bir pratik tutumu ifade eder (Forst, 2024). Bu anlamıyla geçici olarak zorluklara karşı birlikte durmanın bir biçimi olarak anlaşılan bu tutum ya da değer, uzun vadede ise birlik ve bütünlük idealini bünyesinde barındırır (Sangiovanni, 2024). Dayanışma pratikleri, rasyonel nedenler veya sosyal kontrol yoluyla ortaya çıkabildiği gibi empati ve sosyal sorumluluk gibi bireysel güdüler de bu davranış biçimlerinde etkili olabilir (Kastner ve Matthies, 2023).

Anlaşılacağı üzere dayanışma kavramı, toplumdaki bireylerin, grupların, kurumların etkileşim ve iş birliği içerisinde olmasıyla yakından ilişkilidir. Dünya genelinde ya da ülkemizde deprem sonrası hayatın olumsuz etkilenmesi, alt ve üst yapının tahrip olması, insanların temel ihtiyaçlarına erişimlerinin sekteye uğraması, toplumsal dayanışmanın gerekliliğini ortaya koymuştur (Çalışkan ve Kaya, 2021). Çünkü büyük bir afet meydana geldiğinde, hayatta kalanların ilk tepkisi şok ve ardından gelen travma olurken, hemen sonrasında yakın ya da uzak çevrelerinden destek arama yönündedir (Koopman, 2021). Yapılan araştırmalar da toplumların çoğunlukla bu beklentiye olumlu cevap verme eğiliminde olduğunu, doğal afetlerin geçici de olsa toplumu önceleyen davranışları ve dayanışma örneklerini doğurduğunu göstermektedir (Peruzzi-Castellani, 2023; Sasse-Zeltner, 2021).

Medya araçlarında, muhtemelen daha fazla ilgi gördüğü için, yağmalama haberlerinin ön plana çıkarılmasına rağmen yapılan araştırmalar göstermektedir ki afet sonrası dönemlerde hırsızlık ve soygun oranları düşmektedir (Fritz, 1996). Dolayısıyla afetler, yol açtıkları farklı toplumsal ve ekonomik sorunların aksine toplumsal davranışlarda önemli bir çarpıklığa neden olmamaktadır. Çünkü dünyanın farklı bölgelerindeki örneklerde de görüldüğü üzere, toplumun tamamını ya da bir bölümünü tehdit eden durumlar karşısında insanların genel eğilimi, düşmanlık veya anarşi eylemleri yerine karşılıklı yardımlaşma davranışları sergileme yönündedir. Hatta olumlu sosyal davranış ve dayanışmanın, afetlerin tanımlayıcı özelliklerinden biri olduğunu söylemek mümkündür (Turner, 2012).

Afet zamanlarında topluluk bağları ve kolektif refah, genellikle bireysel çıkarılardan daha önemlidir. Bu nedenle üstesinden gelinmesi zor bir stres deneyimi olan afetler aynı zamanda derin bir sosyal dayanışma, destek ve fedakârlık örneği haline gelebilir (Barbera, 2018). Bu örnekler, insanların başkalarına yardım etme amacıyla harekete geçtiği ve örgütlendiği zaman ortaya çıkar (Albis, 2023). Bu örgütlenmenin, hangi amaçla kurulmuş olursa olsun, zaten organize olmuş bir yapı olan sivil toplum kuruluşları (STK) üzerinden gerçekleşmesi ise, afet sonrası dönemlerde son derece hayati olan zaman, iş gücü ve maliyet konusunda ciddi katkılar sağlar.

STK'lar, bürokratik yapılardan nispeten uzak oldukları için daha yüksek esneklik düzeyine sahiptir. Bu da karşılaşılan olağan dışı durumlara hızlı ve kolay bir şekilde uyum göstermelerini sağlayabilir. Afetzedelere ulaşmadaki hızı ve kolaylığı, elindeki imkânları afetzedelerin hizmetine sunabilmesi, zor durumda kalan afetzedelere kolay ulaşması, afet alanının daha iyi anlaşılması ve karşılaşılan acil durumların kamu kurumlarına iletilmesi afetzedelerde güven algısının oluşturulmasında etkilidir. Ayrıca STK'lar, farklı topluluklarla birlikte çalıştıklarından faaliyetlerinde katılımcı bir yaklaşım benimserler. Bu nedenle yerel halkın ihtiyaçlarına daha iyi yanıt verebilirler (Çakı, 2020; ISDR, 2006; Akt. Ertan, 2020). Afet zamanlarında ve sonrasında STK'lar, merkezi ve yerel idarelerin talimatlarıyla hareket ederek bu idarelere yardım etmektedir. Destek görevini yürüten kuruluşların tamamı gönüllü olarak faaliyetlerde bulunur (Doğan, 2019).

Afetlerin neden olduğu yıkım ve insanlarda meydana getirdiği olumsuz etkilerin ortadan kaldırılmasında en büyük gücün, o toplumun sahip olduğu yardımlaşma ve dayanışma duygusu olduğu, bunun da çoğunlukla sivil toplum kuruluşları eliyle gerçekleştirildiği açıktır. Bu nedenle sivil toplum kuruluşlarının varlığı ve faaliyetleri, bir toplumda afet sırası ve sonrasındaki yardımlaşma ve dayanışmanın en somut göstergelerinden biridir. Birçok doğal afetin sıkça yaşandığı Türkiye’de, doğal afetlerle mücadele veya hazırlık kadar, afet sonrasında insanların yaralarını sarmak, onların ihtiyaçlarını gidererek tekrar hayata tutunmalarını sağlamakta son derece önemlidir. Bunu hızlı ve başarılı bir şekilde gerçekleştirmenin yolu ise, yardımlaşma ve dayanışma bilinci gelişmiş, aynı zamanda sivil toplum organizasyonu yüksek bir toplum olabilmektir (Seyyar ve Yumurtacı, 2016). Bu durum sivil toplum kuruluşlarının toplumsal dayanışmadaki rolünün, daha okul çağlarından itibaren öğrencilere kazandırılmasının ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

Literatürde yapılan araştırmalarda, okullarda doğal afetlere yönelik hazırlık durumu, doğal afetlerle ilgili öğrenci ve öğretmen görüşlerine yönelik çalışmalar yapıldığı görülmüştür (Akşit, Tabakoğlu ve Serdar, 2003; Alkın ve Aydemir, 2021; Coşkun, 2011; Çalışkan ve Kaya, 2021; Demirdelen, Şahan ve Dinç, 2021; Gül, 2021; Güngör, 2023; Şulek ve Aktın, 2023; Tüzün, 2023; Arslan, Görgülü Arı, Hayır Kanat, 2023; Kökçü, 2010; Mızrak, 2018). Fakat doğal afetlerin sonrasındaki yardımlaşma ve dayanışma pratiklerinde STK’ların faaliyetlerinin etkisi veya bu faaliyetlerin öğrenci grupları üzerinde yarattığı farkındalığa yönelik çalışmalar son derece sınırlıdır. Bu nedenle çalışmada, 6 Şubat depremleri sonrası STK’lar tarafından yürütülen sosyal yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine yönelik ortaokul öğrencilerinin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Böylelikle 6 Şubat depremleri sonrasında ortaya konulan dayanışma örneklerinin, ortaokul öğrencilerinin STK’lara karşı farkındalıklarını nasıl etkilediği ortaya konulmaya çalışılmıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

6 Şubat depremleri sonrası STK’ların yürüttüğü faaliyetlere yönelik öğrencilerin farkındalıklarını inceleyen bu çalışma nitel araştırma desenlerinden durum çalışmasına göre tasarlanmıştır. Durum çalışmaları, bir durum olarak tanımlanan şeyin (birey, olay, konu, olgu gibi) derinlemesine incelendiği çalışmalardır (Mcmillan ve Schumacher, 2010). Bu çalışmada uygulanan durum çalışmasının türü, bir durum olarak kabul edilen şeyin ayrıntılı ve gerçekçi bir şekilde ortaya konulmasını amaçlayan betimsel durum çalışmasıdır.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmaya dâhil edilen öğrencilerin seçiminde amaçlı örnekleme türlerinden benzeşik örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Çalışma grubunu oluşturan katılımcılar, STK’larla ilgili benzer bilgi ve farkındalık düzeyine sahip olduğu düşünüldüğünden aynı sınıf düzeyindeki öğrenciler arasından seçilmiştir. Bu kapsamda araştırmanın çalışma grubunu Sivas ili Şuşehri ilçesinde yer alan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bir resmi ortaokulun 7. sınıfına devam eden 64 öğrenci oluşturmaktadır. Bu öğrencilerden 35’ini erkek (%54,68), 29’unu (% 45,31) ise kız öğrenciler oluşturmaktadır.

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme tekniği araştırmaya katılan bireylerin bir durum ve ya konuyla ilgili duygu ve düşüncelerinin anlaşılması çabasıdır (Karataş, 2017). Görüşme yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla yapılmıştır. Araştırmacılar tarafından hazırlanan taslak form için 1 sosyal bilgiler eğitimi uzmanı ve 3 sosyal bilgiler öğretmeninden, araştırmanın amacına ve öğrenci seviyesine uygunluk açısından uzman görüşleri alınmıştır. Ardından 5 öğrenciyle pilot uygulama yapılmış

ve gelen dönütlerin ardından uygulanmaya karar verilmiştir. Böylelikle son şekli verilen görüşme formu katılımcıların, 6 Şubat depremleri sonrasındaki STK'nın yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine yönelik görüş ve düşüncelerini araştırmak için uygulanmıştır. Görüşmede sorulan sorular şu şekildedir:

1. Sivil toplum kuruluşu size neyi ifade ediyor? Nedeniyle birlikte yazınız.
2. 6 Şubat depremlerinde siz bir sivil toplum kuruluşu yöneticisi olsaydınız depremzedelere hangi konularda yardımcı olmak isterdiniz? Nedeniyle birlikte yazınız.
3. Size göre 6 Şubat depremlerinden sonra sivil toplum kuruluşları hangi duygularla hareket etti?.
4. Size göre sivil toplum kuruluşlarının 6 Şubat depremlerinde hangi olumlu etkileri oldu?
5. 6 Şubat depremlerinde faaliyette bulunan ve sizi en çok etkileyen bir sivil toplum kuruluşunun adını nedeniyle birlikte yazınız.

2.4. Verilerin Analizi

Katılımcıların, görüşme aracılığıyla ortaya koyduğu veriler betimsel analize tabi tutulmuştur. Betimsel analizde elde edilen veriler önce sistematik ve açık bir biçimde betimlenir. Sonrasında ise betimlenen veriler açıklanır, yorumlanır, neden-sonuç ilişkileri kurularak birtakım sonuçlara ulaşılır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu çalışmada da elde edilen veriler araştırmacılar tarafından kategorik hale getirilerek betimlenmiş, elde edilen verilerin niteliğine göre bazı verilerin analizinde yalnızca temalar, bazı verilerin analizinde ise temaların yanında alt temalardan yararlanılmıştır. Ortaya konulan kategori ve kodlamayı açıklamak için katılımcı cevaplarından doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

3. BULGULAR

Araştırmanın bulgular kısmında katılımcı cevaplarından hareketle elde edilen görüşme verileri kategorileştirilerek ve kodlanarak tablolaştırılarak ifade edilmiş ve doğrudan alıntılarla desteklenerek açıklanmıştır.

Araştırmanın veri toplama sürecinde öncelikle katılımcıların sivil toplum kuruluşlarıyla ilgili algılarını belirlemek amacıyla onlara “*Sivil toplum kuruluşu size neyi ifade ediyor? Nedeniyle birlikte yazınız*” şeklindeki açık uçlu soru yöneltilmiş, elde edilen cevaplar kategorileştirilerek Tablo 1 de gösterilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin sivil toplum kuruluşlarına yönelik görüşleri

Kategori	Frekans
Yardımlaşma	46
Yardım kuruluşu	27
Karşılıksız iyilik	16
İhtiyaçları karşılamak	13
Birlik beraberlik	11
Gönüllülük	10
Çocukları mutlu etmek	7
Fedakarlık / adanmışlık	5
İnsanların korunması	3
Cankurtaran	2

Tablo 1 incelendiğinde öğrencilerin sivil toplum kuruluşlarına yönelik görüşlerinin 10 kategori altında kategorize edildiği görülmektedir. Bu soruda öğrenciler en fazla (46 katılımcı) *yardımlaşma* cevabını vermiştir.

Bu katılımcılar arasından Ö54'e göre *"Sivil Toplum Kuruluşu bana yardımlaşma ve dayanışmayı ifade ediyor. Çünkü sivil toplum kuruluşları karşılıksız milyonlarca iyilik yapıyorlar. Sivil toplum kuruluşları kendi imkanları ile yardım ediyorlar bu beni hem mutlu edip hem de gururlandırıyor"*

27öğrenci ise sivil toplum kuruluşlarını, *yardım kuruluşu* şeklinde ifade ederek kurumsallığına vurgu yapmıştır. Bu durum katılımcılardan yapılan alıntılardan net olarak anlaşılmaktadır. Katılımcı Ö27: *Sivil Toplum Kuruluşu bizlere gönüllü olarak yardım eden kuruluşlardır. Bu yüzden onları düşünceli, yardım sever olarak görüyorum* diyerek görüşünü söylemiştir. 16 öğrenci ise sivil toplum kuruluşlarını *karşılıksız iyilik* şeklinde tanımlarken katılımcılardan Ö16: *Çok iyi ve yardım severler ...hiçbir karşılık beklemeden yardıma ihtiyacı olanlara yardım etmesi büyük bir fedakarlıktır. Çünkü bu insanlar en zor zamanlarımızda bize yardım ederler* diyerek bu durumu dile getirmiştir.

13 katılımcı ise sivil toplum kuruluşlarını *ihtiyaçları karşılamak* üzerinden tanımlamıştır. Katılımcılardan Ö1'e göre STK'lar, *kazandığı paraları halkın ihtiyaçları için kullanan ve ihtiyaç sahibi ailelere yardımlar yaparak ülkenin iyiliği ve de huzuru için çalışan gönüllü insan topluluğudur*. Bir diğer katılımcı olan Ö112 STK'ları *Bunlar benim için iyiliği ifade ediyor. Çünkü insanların ihtiyacı olan şeylerin karşılanması bence iyi bir şey ve sadece insanların değil hayvanların ve diğer canlılarında ihtiyaçları karşılanıyor* şeklinde tanımlarken sivil toplum kuruluşlarının sadece insanların ihtiyaçları değil diğer canlıların ihtiyaçlarına yönelik de faaliyetlerde bulunduğuna dikkat çekmiştir. 10 öğrenci ise STK'ları *gönüllülük* üzerinden tanımlarken bu kuruluşların çalışanlarının gönüllü bireylerden oluştuğuna dikkat çekmişlerdir. Katılımcılardan Ö27, *Sivil Toplum Kuruluşu bizlere gönüllü olarak yardım eden kuruluşlardır. Bu yüzden onları düşünceli, yardım sever olarak görüyorum çünkü bize gönüllü olarak yardım ediyorlar ve herkesin bunu yapmayacağını düşünüyorum* derken Ö49 ise *"bana gönüllü şekilde çalışan kişileri ifade ediyor"* diyerek bu durumu dile getirmiştir.

Araştırmaya katılan 7 öğrenci ise STK'ları *çocukların mutluluğu* üzerinden tanımlamıştır. Çünkü Ö62'ye göre *"küçük çocuklar için el ele vererek onları mutlu ediyor."* Araştırmaya katılan 5 öğrenci ise sivil toplum kuruluşlarının kendileri için *fedakarlığı, adanmışlığı* ifade ettiğini ifade etmiştir. Katılımcılardan Ö61, *bence onlar bir kahraman ve hayatlarını insanları kurtarmaya adanmış kişiler böyle bir kuruluşun olması çok güzel bir şey ve onlara çok içtenlikle teşekkür ediyorum* diyerek sivil toplum kuruluşlarıyla ilgili düşüncesini dile getirirken bir başka katılımcı ise *ihtiyacı olanlara yardım etmesi büyük bir fedakarlıktır* diyerek sivil toplum kuruluşlarının fedakarlığını ifade etmiştir. Araştırmaya katılan 3 öğrenci ise sivil toplum kuruluşlarını koruyuculuk üzerinden tanımlarken Ö17, *İnsanların kötü zamanlarında onlara yardımcı olan onları koruyan ...* şeklinde düşüncesini dile getirmiştir.

Araştırmanın devamında katılımcılara *"6 Şubat depremlerinde siz bir sivil toplum kuruluşu yöneticisi olsaydınız depremzedelere hangi konularda yardımcı olmak isterdiniz? Nedeniyle birlikte yazınız"* şeklindeki soru yöneltilmiştir. Öğrencilerin yardımcı olmak istedikleri konularla ilgili görüşleri Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2 incelendiğinde öğrencilerin verdikleri cevapların temel ihtiyaçlar, sosyal ve psikolojik ihtiyaçlar, çocuklara özgü ihtiyaçlar ve sağlıkla ilgili ihtiyaçların karşılanmasına odaklandığı görülmektedir. Temel ihtiyaçlar kategorisinde katılımcıların yarısından fazlası beslenmeye vurgu yapmaktadır. Katılımcılardan Ö13, *"yemek, su gibi ihtiyaçlarını karşılarım"* şeklinde kendisini ifade ederken Ö17'ye göre de *"...beslenme çünkü insanlar...beslenme konusunda zorluk yaşıyor ... bu nedenle beslenme konusunda insanlara yardımcı olmak isterdim."*

Katılımcılardan 30'u depremzedelere barınma konusunda yardımcı olurum diye düşüncesini ifade etmiştir. Bunlar arasında yer alan Ö1, *"Ben ilk olarak barınma ...konularında dikkat eder olabildiğince korunaklı ve sıcak bir yerde kalmalarına yardımcı olmak için elimden geleni"*

yaparım” derken Ö26 ise “Çok fazla çadır vermeye çalışırdım. Malum deprem bölgelerinde çadır az sayıda gönderildi” diyerek depremzedelerin ihtiyaç duyduğu barınma alanlarının oluşturulması için çalışacağını dile getirmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal ve psikolojik ihtiyaçların giderilmesiyle ilgili kategoride 7 öğrenci psikolojik destek sağlama istediklerini ifade etmiştir. Bu katılımcılardan Ö11, “Seçilmiş kişileri insanların psikolojisini düzeltecek şeyler yapması için bir kuruluş kurardım” şeklinde kendisini ifade ederken Ö61 ise, “Ben depremzedelere psikolojileri açısından yardımcı olmak isterdim. Belki evleri, giysileri, yiyecekleri vb. şeyleri geri gelir ama asla psikolojileri hemen geçmez” şeklinde görüş bildirmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin, deprem bölgesinde çalışan bir STK yöneticisi olmaları halinde yapacakları faaliyetlere yönelik düşünceler

Kategori	Kod	Frekans
Temel ihtiyaçların karşılanması	Beslenme	34
	Barınma	30
	Yardım etmek	19
	Giyim- kıyafet	15
	Maddi destek	4
Sosyal ve psikolojik ihtiyaçların giderilmesi	Psikolojik destek sağlanması	7
	Manevi destek sağlanması	4
	Empati kurulması	1
	Güvende hissetmek	1
Çocuklara özgü ihtiyaçların giderilmesi	Çocukların ihtiyaçlarının karşılanması	6
	Çocukların sevindirilmesi	6
	Oyuncak temini	4
	Eğitim öğretim ortamı sağlamak	4
Sağlıkla ilgili ihtiyaçların karşılanması	Yaralıların kurtarılması ve tedavisi	11

Çocuklara özgü ihtiyaçların giderilmesi kategorisinde ise Ö32, “Küçük çocukların ihtiyaçlarını karşıladım” derken Ö63 ise “Onların deprem stresiyle büyümemeleri için elimden geleni yaptım” şeklinde kendisini ifade etmiştir. Çocuklar için oyunun da bir ihtiyaç olduğunun farkında olan Ö61 de, “Çocuklarla oyun oynayıp onları mutlu ederim” şeklinde kendisini ifade etmiştir. Ö62 ise “Küçük çocukları okula gönderip okul ihtiyaçlarını almak...şeklindeki ifadesiyle eğitim ihtiyacına dikkat çekmiştir.

Araştırmada, 6 Şubat depremleri sonrasında STK’ları harekete geçiren duyguların katılımcılara göre neler olduğunu anlamak için “Size göre 6 Şubat depremlerinden sonra sivil toplum kuruluşları hangi duygularla hareket etti?” şeklindeki soru yöneltilmiş, elde edilen cevaplar Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin verdikleri cevapların 9 kategori altında birleştirildiği görülmektedir. Bu kategoriler içinde en fazla tekrar edeni 21 frekans ile yardımseverliktir. Katılımcılardan Ö48, “insanlara yardım etmek için çok uğraştılar onlarla canla başla çalıştılar diye düşüncesini dile getirirken Ö61 ise, “ben onların gerçekten canı pahasına onlara yardım etmeye çalıştıklarını düşünüyorum” diyerek sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerindeki etkili duygunun yardımlaşma olduğunu ifade etmiştir. 9 öğrenci ise STK’ların endişe içinde hareket ettiğini ifade etmiştir. Bu katılımcılardan Ö20, “... içinde bir ateş yanıyordu ve ellerinden ne

gelirse yaptılar” diye kendisini ifade ederken Ö27’ye göre “üzüntü hissetmişlerdir. Çünkü biz bile televizyonlardan gördüğümüz kadar çok üzüldük...”

Araştırmaya katılan 5 öğrenci ise 6 Şubat depremlerinde sivil toplum kuruluşlarını harekete geçiren duygunun empati olduğunu belirtmiştir. Katılımcılardan Ö49, “*bence sivil toplum kuruluşları ve üyeleri depremi yaşayan kişilerin yerine kendilerini koyarak hareket ettiler yani empati yaptılar*” diyerek bu temadaki düşüncesini dile getirmiştir. 4 katılımcı ise sevgiyle hareket ettiğini söylemiştir. Bu katılımcılardan Ö61’e göre, “*mesela biri kurtulsa onların içtenlikle sevindiklerini düşünüyorum*” demiştir. Merhamet duygularıyla hareket ettiklerini düşünen Ö50’ye göre ise, “*insanları hayatlarını ve sağlıklarını kurtardıkları için gururlandılar ancak o kadar insanın ölmesine de üzüldüler.*”

Tablo 3.6 Şubat depremleri sonrasında STK’ları harekete geçiren duygular

Kategori	Frekans
Yardımseverlik	21
Birlik beraberlik	20
Endişe	9
Umut	6
Mutluluk	5
Empati	5
Sevgi	4
Merhamet	3
Şefkat	2

Katılımcıların, 6 Şubat depremleri sonrası STK’ların etkilerine yönelik görüşlerini tespit etmek amacıyla “*Size göre sivil toplum kuruluşlarının 6 Şubat depremlerinde hangi olumlu etkileri oldu?*” sorusuna verdikleri cevaplar kategorileştirilerek ve kodlanarak Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. 6 Şubat depremleri sonrası STK’ların etkileri

Kategori	Kod	Frekans
Temel ihtiyaçların giderilmesi	İhtiyaçların karşılanması	49
	Barınma	24
	Beslenme	24
Psikolojik destek	Sevgi	10
	Psikolojik destek	5
Arama kurtarma ve sağlığın korunması	Kurtarma	14
	Korunma	5
	Kanbağıışı	4
	Sağlık	3
Çocuklara yönelik faaliyetler	Çocukları eğlendirmek	10
	Oyuncak	5
	Eğitim	1

Tablo 4 incelendiğinde, 6 Şubat depremleri sonrası STK’ların faaliyetlerine yönelik katılımcı cevaplarının; *temel ihtiyaçların giderilmesi, psikolojik destek, arama kurtarma ve sağlığın korunması* ile *çocuklara yönelik faaliyetler* şeklindeki dört farklı kategori altında birleştirildiği görülmektedir. Bu kategoriler içinde en yüksek frekansa sahip olanı temel ihtiyaçların

karşılanması ile ilgilidir. Bu temada çoğu katılımcı, temel ihtiyaçlar arasında bir ayırım yapmadan konuya genel hatlarıyla yaklaşmaktadır. Katılımcılardan Ö12'nin cevabı bu yöndedir: *"İnsanların ne ihtiyaçları varsa yardım ettiler karşıladılar"*. Bir diğer katılımcı olan Ö17'ye göre ise *"İnsanlara yardımcı oldular ihtiyaçlarını en iyi şekilde karşılamaya çalıştılar."*

STK'ların sağladığı psikolojik desteğe dikkat çeken Ö48'e göre, *"insanları tek bırakmadılar öksüz ve yetim olanların elinden tuttular yeniden hayat bağladılar."* Diğer bir katılımcı olan Ö27 de *"insanları o üzüntüden, korkudan vb. duygulardan kurtarıp iyilik yapmışlardır"* diyerek sivil toplum kuruluşlarının depremzedelere yönelik psikolojik destek anlamında önemli etkisinin olduğunu ifade etmiştir. STK'ların arama kurtarma ve sağlığın korunmasındaki katkılarına ilişkin görüş bildiren Ö49, *"sivil toplum kuruluşlarının birçok konuda olumlu etkisi oldu. ...yıkılan binaların altında kalan kişilerin kurtarılması ve bir çok konuda olumlu etkileri olmuştur"* şeklinde kendisini ifade ederken Ö62 ise *"...kan kaybedenlere kan toplanması ...konularında sivil toplum kuruluşlarının etkisinden söz etmiştir. Çocuklara yönelik faaliyetlere dikkat çeken Ö56, "...çocukların eğlenmesinde de çok yardımcı oldular"* derken Ö62 ise *"küçük çocukların eğlenmesi için ve onların yaşadığı bu kötü durumu unutmaları için oyuncak, kaydırak ve salıncak getirmeleri"* şeklinde kendisini ifade etmiştir.

6 Şubat depremlerinde faaliyette bulunan ve öğrencilerin en çok etkilendiği sivil toplum kuruluşlarıyla ilgili katılımcılara *"6 Şubat depremlerinde faaliyette bulunan ve sizi en çok etkileyen bir sivil toplum kuruluşunun adını nedeniyle birlikte yazınız"* şeklinde soru yöneltilmiş, elde edilen cevaplar kategorileştirilerek ve kodlanarak Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. 6 Şubat depremleri sonrasında öğrencilerin en çok etkilendiği kuruluşlar

Kuruluşlar	Nedeni	Frekans
KIZILAY	Barınma	12
	Beslenme	11
	Kan Bağışı	9
	Diğer İhtiyaçların Karşılanması	9
	Kıyafet	5
	Sağlık	2
	Birlik Beraberlik	1
	Arama Kurtarma	1
	Diğer Canlılar İçin Barınma	1
AFAD	Temel İhtiyaçların Karşılanması	10
	Hayat Kurtarma	7
	Sağlık	1
	Birlik Beraberlik	1
YEŞİLAY	Beslenme	2
	Çocukların İhtiyaçları	1
AHBAP	Bağış	1
	Çadır	1
	Erzak	1
DARÜŞŞAFAKA	Çocukların İhtiyaçları	1

Tablo 5. İncelendiğinde katılımcı cevaplarında beş farklı kuruluşun ifade edildiği görülmektedir. Bu kuruluşlar arasında öğrencileri en fazla etkileyen Kızılay olmuştur. Ayrıca deprem bölgesinde Kızılay tarafından sağlanan barınma imkânlarının, öğrenci cevaplarında belirleyici olduğu görülmektedir. Katılımcılardan Ö47 ise *"... çadır, konteyner yardımı yaptı. Bu yüzden"*

Kızılay beni çok etkiledi” şeklinde kendisini ifa ederken Ö59 ise, “Kızılay çünkü ben Kızılay’ı kan alma konusunda yardım eden bir kuruluş sanıyordum ancak deprem bölgesine konteyner gönderdi diyerek neden en çok etkilendiği sivil toplum kuruluşunun Kızılay olduğunu ifade etmiştir. Katılımcılardan 11’ ise Kızılay’ın beslenme konusundaki faaliyetlerine dikkat çekmiştir. Örneğin Ö24,“... temel gıda ihtiyaçlarını karşıladılar derken Ö49 ise “Sivil toplum kuruluşlarının hepsi elinden gelenin en iyisini yaptı. Ama beni en çok Kızılay etkiledi çünkü Kızılay beslenme, ... gibi bir çok konuda yardım etti” demiştir.

Araştırmaya katılan 23 öğrenci ise en çok etkilendiği kuruluşu, aslında STK değil bir kamu kurumu olan AFAD olarak ifade etmiştir.

Katılımcılardan 10’u AFAD’ın temel ihtiyaçların karşılanması konusundaki çabalarına dikkat çekerken 7 öğrenci ise arama kurtarma faaliyetlerini vurgulamıştır. Bu öğrencilerden Ö33’e göre “AFAD insanları enkaz altından kurtardı çadır ve yemek ihtiyaçlarını karşıladı.” Ö43 ise, “beni en çok etkileyen kuruluş AFAD. Haberde gördüğüm daha doğrusu hep haberlere baktığımda depremedelere gıda falan veriyordu” diyerek düşüncesini ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan iki öğrenci en çok etkilendiği sivil toplum kuruluşu olarak AHBAP’ı ifade etmiştir. Bu katılımcılardan Ö10,*Haluk LEVENT’in kurduğu AHBAP’tı . Bu kuruluşa herkes tarafından milyarlarca lira para toplandı* derken bir başka öğrenci Ö44 ise“*AHBAP çünkü çadır desteği ve erzak desteği yaptı* diyerek etkilenme nedenini ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan bir öğrenci ise en çok etkilendiği sivil toplum kuruluşu olarak Darüşşafaka’yı belirtmiştir. Ö31,*“Darüşşafaka hatırladığım tek sivil toplum kuruluşu. Beni etkileme nedeni çocukların veya öğrencilerin ihtiyaçlarının karşılanmasından dolayı ben çok etkilendim”*diyerek etkilenme nedenini çocukların ve öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılaması olarak ifade etmiştir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada, 6 Şubat depremleri sonrasında sivil toplum kuruluşlarının yardımlaşma faaliyetlerine yönelik 7. sınıf öğrencilerinin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Depremlerin insanlar üzerindeki etkisinin azaltılması ve normal hayata dönüşlerin hızlanmasında sivil toplum kuruluşları ve yardımlaşma faaliyetleri çok önemlidir. Afetlerle mücadelede afet öncesi, esnası ve sonrasında kapsamlı müdahaleye ihtiyaç vardır. Bu kapsamlı müdahale içerisinde sivil toplum kuruluşları, sosyal yardımlaşma ve dayanışma hizmetlerinin önemli bir yeri vardır (Akatay ve Özdemir, 2016).

Araştırmaya katılanların çok büyük bir kısmı sivil toplum kuruluşlarının kendileri için yardımlaşmayı ifade ettiğini belirtirken katılımcıların önemli bir kısmı da sivil toplum kuruluşlarının kendileri için yardım kuruluşu olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların bir kısmı ise sivil toplum kuruluşlarını ihtiyaçların karşılanması, birlik ve beraberlik, gönüllülük, çocukların mutluluğu ve fedakârlık olarak nitelmiştir. Öğrenci görüşlerinden sivil toplum kuruluşlarının farklı boyutlarıyla değerlendirildikleri anlaşılmaktadır. Katılımcıların cevaplarından çıkarılan sonuçlar değerlendirildiğinde sivil toplum kuruluşu ve yardımlaşma faaliyetlerine yönelik öğrencilerin büyük oranda bilgi ve değerlendirmelere sahip olduğu düşünülmektedir. Bu, aynı zamanda sivil toplum kuruluşlarının afetlerde üstlendiği rolün ne kadar önemli olduğunu ve katılımcıların bu rolün farkında olduğunu göstermektedir. Doğan’ın (2019) yaptığı çalışmada da sivil toplum kuruluşlarının afetlerle mücadeledeki önemine işaret edilmiştir. Sivil toplum kuruluşlarıyla ilgili bu görüşler incelendiğinde 6 Şubat depremleri sonrası yaptıkları faaliyetlerin yanında medya, sosyal çevre ve toplumun yardımlaşma faaliyetlerinin bu düşüncelerin oluşumunda etkili olduğu ifade edilebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu sivil toplum kuruluşu yöneticisi olmaları halinde depremzedelerin temel ihtiyaçlarının (beslenme, barınma, giyim ve sağlık) karşılanmasına yönelik faaliyetlerde bulunacağını ifade etmiştir. Bir kısım katılımcı ise sosyal ve psikolojik ihtiyaçların giderilmesine yönelik faaliyetlerde bulunma isteğini ifade etmiştir. Katılımcıların bir bölümü de çocukların ihtiyaçlarına yönelik faaliyetlerde bulunmak isteğini söylemiştir. Bazı katılımcılar da yaralıların kurtarılması ve tedavilerinin yapılmasıyla ilgili faaliyetler yapabileceğini vurgulamıştır. Katılımcıların cevapları değerlendirildiğinde birinci olarak öğrencilerin sivil toplum kuruluşlarını ve faaliyetlerini farklı boyutlarıyla, çok yönlü olarak değerlendirebildiği düşünülmektedir. İkinci olarak öğrencilerin deprem sonrasında depremle mücadelede yapılacaklara yönelik olarak bütüncül bir bakış açısı geliştirdiği ifade edilebilir. Üçüncü olarak da afetlerin üstesinden gelmede yardımlaşma birlik ve beraberliğin önemli bir güç olduğunun farkında oldukları söylenebilir. Aydemir'in (2021) yaptığı araştırmada da sivil toplum ve yardımlaşma bilincinin afetlerin üstesinden gelme ve yaraları sarmada önemli bir güç olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun oluşmasında öğrencilerin medya, sosyal medya, okul ve sosyal çevrelerinde sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerini görmesi ve kendilerinin de bu faaliyetlere katkı sunması ya da içinde bulunmasının etkili olduğu ifade edilebilir.

Araştırmaya katılan öğrenciler sivil toplum kuruluşlarını harekete geçiren duygularla ilgili olarak çoğunlukla yardımseverlik, birlik ve beraberlik değerlerini dile getirmişlerdir. Bazı öğrenciler de umut, mutluluk, empati, sevgi, merhamet ve şefkat gibi duyguları ifade etmiştir. Katılımcıların cevapları değerlendirildiğinde sivil toplum kuruluşları ve yardımlaşma faaliyetlerinin temelinde toplumumuzun sahip olduğu insani duygu ve temel değerlerin etkili olduğu ifade edilebilir. Bu toplumsal özellik, ülkemizde afetlerin üstesinden gelme ve dayanışmanın oluşmasında önemli bir güç kaynağıdır. Sağlam'a (2015) göre de sivil toplum kuruluşlarını harekete geçiren faktörlerin başında duygu ve değerlerin önemli oranda etkili olduğu ifade edilmiştir. Bunun oluşumunda dinin, milli duyguların, insani duygu, değerlerin ve sosyal çevrenin etkili olduğu ifade edilebilir.

Katılımcıların büyük bir çoğunluğu sivil toplum kuruluşlarının 6 Şubat depremlerindeki etkileriyle ilgili olarak ihtiyaçların karşılanmasını (beslenme, barınma, giyim) ifade ederken bazı öğrenciler ise sevgi ve psikolojik destek açısından da sivil toplum kuruluşlarının önemli etkilerinin olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin önemli bir kısmı ise arama kurtarma, kan bağışi ve sağlığın korunmasıyla ilgili önemli etkilerinin olduğunu dile getirmişlerdir. Bazı öğrenciler de sivil toplum kuruluşlarının 6 Şubat depremlerinde çocukların eğlendirilmesi mutluluğu ve eğitimiyle ilgili etkileri üzerinde durmuştur. Bu sonuçlar değerlendirildiğinde öğrencilerin sivil toplum kuruluşlarının 6 Şubat depremleri sonrasında temel ihtiyaçların giderilmesiyle ilgili depremin yaralarının sarılması ve normal hayata dönüşle ilgili önemli etkilerinin olduğunu düşündüğü ifade edilebilir. Çalışkan ve Kaya (2021) ile Duruel'e (2023) göre afet yönetiminde sivil toplum kuruluşlarının önemli bir etkisi vardır. Deprem sonrası ülkemizde büyük bir dayanışmayla başlayan yardımlaşma faaliyetlerinde sivil toplum kuruluşları çok aktif roller üstlenerek yaptıkları faaliyetleri toplumla iç içe organize etmiş, insanların yaptıkları bağış ve yardımları depremzedelere ulaştırmışlardır. Bu faaliyetlerini televizyonlar ve sosyal medya hesapları aracılığıyla kamuoyuyla paylaşmışlardır. Öğrenciler de bu yardımlaşma faaliyetlerini hem medya aracılığıyla takip etmişler hem de katkı verme imkânı bulmuşlardır. Ayrıca sivil toplum kuruluşlarının okullarda da bu yardımlaşma faaliyetleriyle ilgili çalışmalar yürütmesi, öğrencilerin sivil toplum kuruluşlarının etkileriyle ilgili değerlendirmelerinde etkili olmuştur.

6 Şubat depremlerinde kendilerini en çok etkileyen sivil toplum kuruluşu ve nedeniyle ilgili olarak katılımcıların çoğunluğu Kızılay'ı ifade etmiştir. Neden olarak ise barınma, beslenme, kan

bağışı ve diğer ihtiyaçların karşılanmasını gerekçe göstermişlerdir. Öğrencilerin bir kısmı ise AFAD'ı ifade etmiş ve neden olarak temel ihtiyaçlara yönelik faaliyetleri, arama kurtarma ve sağlıkla ilgili çalışmalarını göstermiştir. Bazı katılımcılar ise AHBAP'ı ifade ederken nedeniyle ilgili olarak da bağış toplaması ve çadır sağlamlamasını ifade etmiştir. Bazı öğrenciler ise çocukların ve öğrencilerin eğitimi ve ihtiyaçlarının karşılanması gerekçesiyle Darüşşafaka'yı cevap olarak vermiştir. Bu sonuçlar değerlendirildiğinde öğrencilerin en çok etkilendiği sivil toplum kuruluşunun Kızılay olduğu görülmektedir. Kızılay küçük yaşlardan itibaren okullarda da sıkça duyulan hatta sosyal kulüp olarak eğitim öğretim faaliyetlerinde bulunan bir sivil toplum kuruluşudur. Ayrıca kan bağışı ve okullardaki tanıtım faaliyetleri Kızılay'ın tanınmasında etkili olduğu ifade edilebilir. Kızılay yüz yılı aşkın uzun tarihi boyunca ülkemizin ve dünyanın her köşesinde yer alan beşeri ve doğal afetlerden sonra insanların yardımına koşmuş zorluklarla mücadelede hep yanlarında olmuştur (Başaran ve Akyüz,2022). Ayrıca 6 Şubat depremlerinden sonra da yaptığı büyük yardım faaliyetleriyle depremzedelerin yaralarının sarılmasında toplumumuzla el ele önemli hizmetler yapmıştır. AFAD bir sivil toplum kuruluşu olmasa da öğrenciler tarafından öyle ifade edilmesinde genel olarak tüm yardım organizasyonlarını AFAD'ın koordine etmesinden kaynaklandığı ifade edilebilir. Özellikle arama-kurtarma faaliyetlerinde göstermiş oldukları başarılar ve yardımların koordinasyonundan sorumlu kamu kurumu olmaları da en çok ifade edilen kurumların başında gelmesinde etkili olmuştur. AHBAP'ı ifade etmelerinde ise tanınmış bir sanatçının bu kuruluşla eşleştirilmesi ve deprem bölgesinde yaptığı çalışmaların medya aracılığıyla gündeme gelmesi gösterilebilir. Tarakcı' ya (2023)göre de AHBAP'ın kullandığı iletişim dili ve samimi üslup, popüler kişiler ve kanaat önderlerinin desteğinin olması etkili olmuştur. Darüşşafaka'nın ifade edilmesinde ise öğrencilerin kendilerinden hareketle depremzede çocuk ve öğrencilerin duyguları ve eğitim ihtiyaçlarının giderilmesini önemsedikleri söylenebilir. Tüm bu sonuçlar sivil toplum kuruluşlarının üstlendiği sorumluluğun, depremzedelerin yaralarının sarılması, hayatlarının normale döndürülmesi, temel ihtiyaçlarının giderilmesinde ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Sivil toplum kuruluşları, toplumun sahip olduğu yardımlaşma pratikleri, birlik ve beraberlik duygusunun insanları bir araya getirmesi, zorlukların üstesinden gelmede azim ve dayanışmanın en önemli göstergesidir (Akatay, Kıray ve Özdemir, 2016; Alkın, 2021; Aydemir, 2021; Doğan, 2019; Çakı, 2020; Gül, 2021).

6 Şubat depremleri sonrasında yardımlaşmanın öğrencilerde sivil toplum kuruluşlarıyla ilgili bilgi ve düşünce açısından önemli farkındalıklar oluşturduğu görülmektedir. Öğrencilerin depremzedelerin yaralarının sarılması, ihtiyaçlarının giderilmesinde STK ve yardımlaşma faaliyetleriyle ilgili olarak sağlıktan eğitime, arama kurtarmadan barınma ve beslenmeye, psikolojik ihtiyaçların giderilmesine kadar konuyu farklı boyutlarıyla düşündüğü söylenebilir. STK ve yardımlaşma faaliyetlerine yönelik öğrencilerin görüşlerinde medyadaki haberlerin, sosyal medyanın, çevrenin ve okullardaki yardım faaliyetlerinin etkili olduğu söylenebilir. Sivil toplum kuruluşlarının şeffaf bir şekilde faaliyetlerini devam ettirmelerinin öğrenciler üzerinde olumlu etkilerini devam ettireceği görülmektedir. Bu bağlamda sivil toplum kurum ve kuruluşlarının örgün eğitim kurumlarında kendilerini tanıtacak faaliyetlerini yaygınlaştırmaları önerilebilir. Bu tanıtımlar sırasında tanıtımların değerlerle ilişkilendirilerek yapılması değerler eğitimi noktasında öğrencilere somut katkılar sağlayabilir.

KAYNAKLAR

AFAD (2021). Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü. Erişim Şubat 24, 2024, <https://www.afad.gov.tr/aciklamali-afet-yonetimi-terimleri-sozlugu>

Akatay, A. Kıray, A. Özdemir, S. (2016). STK eğitiminin gönüllük eğilimi üzerindeki etkisi: üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 8(1), 18-27.

6 Şubat Depremleri Sonrası Ortaokul Öğrencilerinin Sivil Toplum Kuruluşlarının Dayanışma Faaliyetlerine Yönelik Görüşleri

Akşit, B. Tabakoğlu, B. Serdar, A.(2003) "Deprem Bağlamında Sivil Toplum Kuruluşları ve Devlet İlişkilerinin Yazılı Medyada Kuruluşu Üzerine Gözlemler", Pultar, G. İncirlioğlu, O. E. ve Akşit, B. (der.) Kültür ve Modernite, Ankara, Türkiye Kültür Araştırmaları ve Tetragon yayını, s.157-179. <http://www.akademik.maltepe.edu.tr>.

Albris, K. (2023). 'Oursocietyworks': Disastersolidarityandmodels of social life in theElbeRiverValley, Ethnos, 1-18. Doi: 10.1080/00141844.2023.2274294

Alkın, R.C. (2021). Bütünleşik Afet Yönetimine Sosyolojik Bakış: Toplumsal Yapı, İşlev ve Temel Kavramlar Işığında Bir Okuma Denemesi, *Medeniyet ve Toplum Dergisi*, 5(1), 18-34.

Arslan, K. Görgülü Arı, A. ve Hayır Kanat, M. (2023). Ortaokul öğrencilerine yönelik deprem okuryazarlığı ölçeği geliştirme çalışması. *Türk Coğrafya Dergisi*(83), 163-178. <https://doi.org/10.17211/tcd.1274001>

Aydemir, A. (2021). Afet Yönetim Sisteminin İncelenmesinde Gönüllülük Hizmetleri ve Bazı Sivil Toplum Kuruluşları. *Afet ve Risk Dergisi*, 4(2), 387-394.

Barbera, R. A. (2018). Solidarity in times of disaster: The case of Chile. L. Dominelli (Ed.) *TheRoutledgeHandbook of GreenSocialWork* içinde (s. 99-109). Ö ğ.

Başaran, İ. ve Akyüz, D. (2022). Afet Yönetiminde Bir Sivil Toplum Kuruluşu: Türk Kızılay. *Medeniyet Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 76-91. <https://doi.org/10.52539/mad.1126125>

Coşkun, Ş. (2011). Afet eğitimi algılaması: ilköğretim öğrencilerine verilen afet eğitimlerinin algılamasını ölçmek üzere bir araştırma (Doctoraldissertation, Sakarya Üniversitesi (Turkey)).

Çakı, F. (2020). Afet Yönetişiminde Sivil Toplum ve Güven Algıları . *Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi* (SKAD), 6 (12) , 1-45

Çalışkan, A. ve Kaya, G. (2021). Deprem Sonrasındaki Toplumsal Dayanışma Pratiklerinin Sosyolojik Görünümü: İzmir Depremi Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 12 (32), 1052-1077 .
Doğan, H. (2019). Afetlerde kurum ve kuruluşlar. Afetlerde acil tıp hizmetleri, 83-88.

Doğan H. Afetlerde kurum ve kuruluşlar. Özüçelik DN, editör. Afetlerde Acil Tıp Hizmetleri. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri; 2019. p.83-8.

Duruel, M. (2023). Sivil Toplum Kuruluşlarının Afet Yönetimindeki Rolü: 6 Şubat Depremi Hatay Örneği. *Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi*, 9(2), 1-18. <https://doi.org/10.25272/icps.1332511>

Drury, J., Brown, R., González, R., & Miranda, D. (2016). Emergentsocialidentityandobservingsocialsupportpredictsocialsupportprovidedbysurvivors in a disaster: Solidarity in the 2010 Chileearthquake. *EuropeanJournal of SocialPsychology*, 46(2), 209-223.

EM-DAT (2024). TheInternationaldisasterdatabase, <https://www.emdat.be/> adresinden 23.01.2024 tarihinde erişilmiştir.

Erdoğan, B. (2023) Depremın Sosyolojisi: 6 Şubat Felaketinin Toplumsal ve Kültürel Boyutları| Afet Yönetimi ve Medya- TRT Akademi, Cilt 08 | Sayı 18 ,719-725.

Ertan, G. (2020). CivilSocietyAndDisaster Management: Case Of Marmara Earthquake. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(76), 2044-2056. <https://doi.org/10.17755/esosder.585089>

Forst, R. (2024) Solidarity: Concept, conceptions, andcontexts. A. Sangiovanni, J. Viehoff (Eds) *TheVirtue of Solidarity* içinde (s. 35-55) Oxford Academic.

Fritz, C. (1996). Disastersandmentalhealth: Therapeuticprinciplesdrawnfromdisasterstudies. Newark, University of Delaware DisasterResearch Center.

Gül, M. (2021). "Afet Yönetiminde Sivil Toplum Kuruluşlarının Önemi", *Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 7(44):1613-1619

Güngör, M. (2023). Öğretmen Adaylarının Afete Hazırlık ve Zarar Önleme ile İlgili Bilgi Düzeyleri Hakkında Bir Afet Okur Yazarlığı İncelemesi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi *Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(3), 770-780. <https://doi.org/10.33437/ksusbd.1358517>

Karataş, Z. (2017). Sosyal bilim araştırmalarında paradigma değişimi: Nitel yaklaşımın yükselişi. Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi, 1(1), 68-86. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tushad/issue/31792/350444>

Kastner, K., ve Matthies, E. (2023). On the importance of solidarity for transforming social systems toward sustainability. *Journal of Environmental Psychology*, 90, 102067.

Koopman, J. (2021). The restoration of gotongroyong as a form of post-disaster solidarity in Lombok, Indonesia. *South East Asia Research*, 29(3), 279-296, Doi: 10.1080/0967828X.2021.1966318

Kökçü, A. (2010). İstanbul'daki Ortaöğretim Kurumlarında Afet ve Acil Durum Hazırlıklarının Değerlendirilmesi (*Doctoral dissertation, Marmara Üniversitesi (Turkey)*).

McMillan, J. H. ve Schumacher, S. (2010). *Research in education: Evidence-based inquiry*. Pearson.

Mızrak, S. (2018). Eğitim, Afet Eğitimi ve Afete Dirençli Toplum. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 56-67. <https://doi.org/10.21666/muefd.321970>

Peruzzi Castellani, B. (2023). From disaster solidarity to "multicultural conviviality"- Risks and opportunities for migrants in Japan after the Great Hanshin Earthquake. *Partecipazione e Conflitto*, 16(3), 531-546.

Sağlam, M. T. (2015). Sivil toplum kuruluşlarında çalışan gönüllüler üzerine sosyolojik bir araştırma: İHH örneği. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. *Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.

Sangiovanni, A. (2024). *Challenges to Solidarity*. The Virtue of Solidarity. A. Sangiovanni, J. Viehoff (Eds) *The Virtue of Solidarity* içinde (s. 84-111) *Oxford Academic*.

Sasse-Zeltner U. (2021). The revival of solidarity in disasters – A theoretical approach. *Culture, Practice and Europeanization*, 6(1), 158-178.

Seyyar, A. ve Yumurtacı, A. (2016). Afet odaklı acil manevi sosyal hizmet uygulamaları bağlamında Türkiye'ye yönelik bir model önerisi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(3), 1-24.

Şahan, C. ve Dinç, A. (2021). Simülasyon Öğretim Yönteminin Ortaokul Öğrencilerinin Afetlere Karşı Hazırlık Durumlarına Etkisi. *Resilience*, 5(1), 21-36. <https://doi.org/10.32569/resilience.807289>

Şulek, N. ve Aktın, K. (2023). Sosyal Bilgiler Eğitiminde Doğal Afetler. *Uluslararası Sosyal Bilimlerde Mükemmellik Arayışı Dergisi*, (5), 68-82.

Tarakcı, H. N. (2023). Afet İletişimi ve Twitter: Kahramanmaraş Depremi Özelinde Bir İçerik ve Duygu Analizi Araştırması. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi *Elektronik Dergisi*, 11(2), 1816-1850. <https://doi.org/10.19145/e-gifder.1353553>

Torbjörnsson, T. ve Molin, L. (2014). Who is solidary? A study of Swedish students' attitudes toward solidarity as an aspect of sustainable development. *International Research in Geographical and Environmental Education*, 23(3), 259-277.

Turner, E. (2012). *Communitas: The anthropology of collective joy*. Palgrave Macmillan.

6 Şubat Depremleri Sonrası Ortaokul Öğrencilerinin Sivil Toplum Kuruluşlarının Dayanışma Faaliyetlerine Yönelik Görüşleri

Tüzün, I. (2023). Afet Döneminde Eğitim: 6 Şubat Depremlerinin Ardından ERG'nin Deneyimleri ve Önerileri. *Reflektif Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2), 373-381.

UNISDR.(2009). (2024, Nisan 4). UNISDR Terminology on Disaster Risk Reduction.https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/ge/GE_isdr_terminology_2009_eng.pdf sitesinden erişilmiştir.

URL-1. (2024). (2024, Haziran 26). <https://www.icisleri.gov.tr/icisleri-bakanimiz-sayin-ali-yerlikaya-afet-ve-acil-durum-yonetimi-merkezinde-aciklamalarda-bulundu>.

URL-2.(2024). (2024, Haziran 26). <https://apnews.com/article/earthquake-turkey-syria-february-2023-62dba95d0608a3a587ddd2fe5ec39541>.

URL-3.(2024).(2024,Haziran 26). <https://www.un.org/en/turkiye-syria-earthquake-response>

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Seçkin.Yayıncılık.

Yaron, Y. (2020). Osmanlı İmparatorluğu'nda Doğal Afetler. Çev. Zeynep Rona. Türkiye İş Bankası Kültür Yay, 1. Baskı, s. 320.